

צום פינטל

גליון קלא
פרשת במדבר תשפ"ה

משיעורי הרב שלום לאנגסאם שליט"א | בהוצאת מכון מיישרים

פרשה

חג השבועות והדגלים

• יום שבו כולם שותקים

חג השבועות אין בה מצוה מיוחדת, לא תוקעים בשופר. לא אוכלים מצה, אין סוכה, אין לולב ואתרוג, שבועות זה יום מתן תורה, יום של חכמה, לא זקוק לפעולה - אלא להקשבה.

יש פסח - ובו חירות. יש סוכות - ובו עגני כבוד, ושמחה. יש ראש השנה - מלכות. יש יום כיפור - סליחה. כל מועד ומועד - מאיר גוון אחר. יום של חסד, יום של יראה, יום של שמחה, אבל שבועות - הוא הנקודה שבאמצע. החכמה עצמה, שיכולה להוליד את כל הגוונים. ההקשבה לקול השם, לפני שהתורה מתחלקת לפרקים, לסעיפים, לדרכים.

• במדבר - כל דגל לעצמו

ספר במדבר נפתחת עם מחנות שבטים. משפחות. מסע. דגלים. התורה מלמדת אותנו סדר מלכותי - כל שבט עומד לעצמו. כל משפחה - על בית אבות. כל מחנה - על דגלו. אבל כולם - סובבים את המשכן.

כל פרט לעצמו, ומתאחדים סביב הנקודה. אחדות אינה ביטול הפרטים, אלא סידורם סביב

הנקודה המרכזי.

יש שבט ראובן ויש שבט דן. יש מזרח, יש מערב. יש ראש - ויש מאסף. אבל כולם שומרים על צורת מרכבה אחת, סביב הארון, סביב הקודש, והם לא עומדים יחד - הם עומדים סביב.



לאהליכם, כאן התחיל היחידות, ובשנה השנית עשו דגלים על פי השם.

• דגל היא כהכרזה

המילה "דגל" - אינה רק סמל של שייכות. אלא גם הכרזה. הדגל איננו רק אומר "אני שייך לשבט יהוד", הדגל גם אומר: "אני איני ראובן, אני דן, אני שמעון." הדגל יש בה נגדיות נגד האחר, הוא מרים את מה שאני - ובאותו רגע גם שולל מה שאינני.

משל למה הדבר דומה: כהיום. זה אומר: העיקר זה לימוד! הכול בשביל התורה! וזה משיב: לא! בלי פרנסה, בלי בעלי בתים שיחזיקו - אין קיום ללומדים! וזה צועק על חסד. וזה על תפילה. וזה על חינוך. וזה על עסק. וכל אחד תולה את דגלו מול עיני הכל.

כל אחד אומר בלבו: "אני בדרך הנכונה." כשכל אחד מרים את דגלו - לפעמים שוכחים מה נמצא באמצע המחנה. הדגל יכול להיות סימן של פירוד. לא סביבות המשכן, אלא סביבות עצמם. אבל צריך להיות כמו שהיה במדבר, המשכן במרכז, והדגלים רק מבטאים את הדרך שבה כל אחד מגיע אל אותו משכן. לא כדי להתנגש, אלא כדי לשרת.

אבל זה התחיל רק 'בשנה השנית', כי במתן תורה משמע בחז"ל שעמדו מעורבים, דחז"ל אומרים דבמתן תורה 'התאוו לדגלים', במתן תורה עמדו כולם ביחד.

'ובאו כולם בברית יחד', היושב באוהל, והעובד בשוק, הבעל-בית והתלמיד-חכם, כל אחד עומד מול השם, כל הדגלים שותקים. עכשיו אין צורך לבטא את הייחודיות. עכשיו לא דוגלים. עכשיו מקבלים. רק אחרי קבלת התורה, שבו לכם

• כל פלאקט - הוא כעין דגל

כהיום, כל אחד מפרסם את שלו, ברחובות. על קירות הבניינים, על לוחות המודעות, בין העמודים - כל פלאקט הוא דגל. כל מודעה - הכרזה. זה מכריז שלימוד התורה הוא עיקר הדור. וזה מצהיר שצדקה וחסד הם קיום העולם. וזה תולה ענין של התחזקות, וזה של חינוך הילדים, וזה של קבלת עול מלכות שמים.

וכל אחד - בא עם צבעים משלו. עם מילים שמבטאות את המידה שלו, את הדרך שלו, את המקום שמאיר בו יותר. וכך נעשה גם בזה ענין הדגלים: זה צבע אדום של ראובן, זה תכלת של אפרים, זה ירוק של לוי, וזה לבן של יששכר. וזה אינו טעות. כי באמת - כל אחד מאיר דרך אחרת.

אבל צריכים לזכור: הדגל שלי אינו התורה כולה. הוא רק הדרך שלי להגיע אל המשכן. וכל פלאקט - צריך לשאול עליו: האם הוא בא למשוך את כולם אל השם, או שהוא רק מכריז על עצמי, על הזהות שלי, בלי קשר למרכז? כי פלאקט שאין בו כוונה למשכן - הוא דגל בלי מחנה. ואין בו קיום.

• המ'ט ימים - כל אחד דגל בפני עצמו

ספירת העומר - איננה רק הכנה טכנית. היא בניין של מידות, של נפש, של אדם. כל יום - מהות. יום של חסד שבחסד, גבורה שבחסד, תפארת שבגבורה... שבעה שבועות

- כל אחד עולם בפני עצמו. וכל יום אומר: "אני העיקר".

וכך נעשית גם כאן בחינה של דגלים: כל יום דוגל במידה שלו. כל יום רוצה לגלות את נקודת הקדושה שנסתרת בו. זה יום של לב, וזה של גבול, וזה של איזון, וזה של יסוד, וזה של מלכות. ויש כאן תחרות של קדושה: כל יום בא באורו, כל מידה מושכת את האדם לומר - זהו עיקר עבודתי. וזו מעלה עצומה.

אבל יש לכל זה גבול. הגבול הוא - יום החמישים. ביום החמישים - לא אומרים עוד "אני". לא אומרים עוד "זה היום שלי". ביום החמישים - הכל מתכנס. כל הדגלים, כל המידות, כל ההכנות - בטלות באור של תורה אחת. יום מתן תורה - הוא לא יום נוסף. הוא הכתר שמעל כל המידות. הוא היום שבו כל יום ויום מהספירה מקבל את טעמו האמיתי.

• תחרות בקדושה

יש תחרות שמפרקת. יש תחרות שמערבבת את הקדושה בגסות, בשנאה, בקנאה שפלה. שאז כל אחד מושך - לא אל המשכן, אלא אל עצמו. ואז נעשים הדגלים - קרעים. כל אחד בונה את המלכות שלו, את הכתר שלו, וכבר אין מחנה, אין משכן, אין שכינה שורה.

אבל יש תחרות אחרת. תחרות שבאה לשם שמים. תחרות שבאה כדי להאיר את האמת ביותר עומק שאפשר. וכך היה במדבר. לא כל אחד עשה אותו דבר. אלא שכל אחד לקח אחריות על הדרך

שניתנה לו. ולא שתק. לא התבייש להראות את מעלתו, את כשרונו, את מִדָּתו.

קנאת סופרים תרבה חכמה. תחרות בקדושה - לא באה לבטל את האחר, אלא להוציא את האור ממנו. "יעדער שטעקט ארויס זיינס - די שטערקסטע און די העכסטע". כל אחד מנסה להביא מתוכו את הטוב ביותר, את העמוק ביותר, את הקדוש ביותר. ואם באמת מכוונים אל התורה, אל המשכן, יש תוקף לתחרות. כי אז, כל אחד - איננו מצטייר כהתנגדות, אלא כהשלמה. לא ריבוי של כוחות נוגדים, אלא תנועות רבות אל מקום אחד.

• כיצד נושאים דגל - בלי להגביה את עצמך

הדגל הוא צבע, הוא אמירה, הוא דרך. אבל הוא גם ניסיון: האם אינני נעשה מרומם מדגלי? האם אינני מתחיל לחשוב שאני יותר מן האחר, מפני שהצבע שלי חזק, או המילה שלי נאה? וכאן העבודה העמוקה של כל אדם לעצמו: להחזיק בדגל - ולא להחזיק בעצמו. המשכן - הוא המרכז. ומתן תורה - הוא הנקודה. וכל הדגלים - הם רק דרכים לשם. וכשזוכרים זאת - הדגל אינו מחיצה, אלא מרכבה. הוא אינו חוצץ בין אדם לחברו, אלא נושא אותו אל הקודש. גם כשהפלאקט תלוי, והצבע חזק, והדרך מודגשת, אין בזה ביטול של האחר, כי הכל - מכוון פנימה. כך הדגל שלו נעשה שליח של התורה ולא מחליף אותה.

לרשום תורים. סדר חדש במענה טלפוני. בתחילה לעגו לו - "מה יש לחדש בזה?"

היום כל משרד ציבורי עובד לפי המודל שלו.

כך גם בביזנס הקטן. מוכר פשוט של מוצרי ילדים - שהחליט לבנות "קו מומחיות": הוא מוכר רק לתינוקות בגיל 0-3. והיום כל אם טריה יודעת - לשם פונים. כי הוא לא מתפזר. הוא חי את התחום.

זה עומק גדול. לא תמיד המומחה נראה "מהפך". הוא נראה כקטן. כשולי. כשולי השוליים. אבל שם נולדת הגדולה.

כי רק מי שחי דבר אחד - מגלה בו את הסודות. ולכן, כששואלים: "למה מומחיות?" התשובה היא: כי היא הדרך היחידה לפרוץ באמת. לא דרך הכותרת. אלא דרך החיבור העמוק למקום אחד.

מומחיות בעולם הכוללים

עברנו על עולם הרפואה, עולם העסקים, עולם הפיתוח. בכל מקום - הצלחה = מומחיות. לא רוחב, אלא עומק. לא לדעת הרבה - אלא לדעת דבר אחד עד הסוף.

אז למה לא כך גם בעולם התורה? למה אברך שיושב שנים בכולל - לא יוצא עם תחום ברור? למה תלמיד חכם שלמד הלכות תולעים, ריבית, שבת, עירובין - עדיין מרגיש שאין לו "כלום ביד"? למה רוב האברכים לא יודעים לומר: "אני שליח התורה בדבר פלוני. בזה אני חי. בזה אני פועל?"

וכאן, ידידים יקרים, מתגלה כאב שקט מאוד: אנחנו ממשיכים לבנות כוללים כמו פעם. "כוללים כלליים". שלומדים בכל תחום, בכל זמן, מקצועות שלמות, שואפים לכל חושן משפט, לכל אורח חיים ויורה דעה, ואפילו לכל הלכות שבת.

אבל למה לא להפוך מקצוע לתחום. לבחור נושא. ולהיכנס בו לעומק. ולבנות מתוכו קומה שלמה: ידיעה, ניסיון, שירות לציבור, תועלת ממשית, ואפילו - פרנסה כשרה.

התורה היא חיים. ומי שחי תחום אחד - מגלה בה את הכל. כדאיתא בתולדות יעקב יוסף כמה פעמים, דהאוחז במקצת כאוחז בכול, וזה מובן היטב במומחיות, דמי שנכנס בענין אחד כמומחה, זה פותח לו את הכל.

מומחיות שייך לכל אחד

יש אנשים שחושבים, מומחיות? זה רק לגדולים. זה רק למי שזוכר הכל, שולט על הש"ך והט"ז, מומחה בתורה...

אבל לא. מומחיות שייך דוקא לבינונים, מומחיות שייך לכולם, מומחיות נולדת מהתמדה. מכניסה לדבר אחד - ולא לעזוב אותו. האברך מתחיל ללמוד את הנושא - לא כסוגיא, אלא כעולם. הוא קונה ספרים. שומע שיעורים. מתחיל לשאול שאלות. כבר לא רק "מה כתוב?", אלא: "מה נוהגים?" "מה שואלים?" "מה לא ברור?"

הוא מתחיל לרשום לעצמו קונטרס קטן. לא מאמר גדול. לא פסקים. רק חוברת פנימית: מראי מקומות, סיכומים, שאלות חוזרות. ובשנה שניה, עושה מגע עם השטח. בכשרות הוא שואל את המשיגי בחנות, מדבר עם רב שכונה, בעירובין הוא בראה סידורי עירוב, בתולעים הוא מצטרף לבדיקה של חרקים, ברפואה בשבת, הוא פוגש רופא יהודי ששומר הלכה. ופתאום - הוא רואה את המציאות.

מה שבספרים מסודר - בשטח מבלבל. מה שכתוב בקונטרסים - מתנגש למעשה. ומכאן המומחיות לאט לאט מתחיל הקשר לענין זה. הוא

לכבוד יום טוב שבועות אנו מביאים רעיונות למומחיות לכולל יוגעליט, מקצועות שיכולים ללמוד עם 'ציל' למומחיות, רעיונות קצרים מספר 'עושר הכוללים' שהוצאת, ומקודם יתבאר בכלל מה זה 'מומחיות'.

בכל מקום בעולם - מצליח מי שהתמקד

הצלחה, הוא - ההתמחות. תלך לרופא - לא די לך שהוא "רופא כללי". אם יש לך כאב לב - אתה רוצה קרדיולוג. אם זו בעיה בריאות - אתה שואל על רופא ריאות. אם יש בעיה בנפש - אתה מחפש נירולוג, או פסיכיאטר, או מטפל מדויק לדבר ההוא מממש.

וכך גם במטבח, במלאכה, בבניין, בטכנולוגיה, בתעשייה, בביזנעס. העולם כבר הבין: מי שמנסה להיות טוב בהכל - לא מצליח בכלום. ומי שהתמקד - יכול להיות ענין, צנוע, לא מתבלט - אבל הוא מצליח. כי שם הוא חי, שם בחלקו.

איש עסקים מצליח - זה מי שלא קפץ מדבר לדבר. היה לו קו. קו ברור. התחיל בדבר אחד, התמסר, עמל, נכשל, שוב ניסה - ועם הזמן נבנה. בין אם הוא מוכר ירקות, בין אם הוא בונה בתים, בין אם הוא עושה נדל"ן, או שיווק, או הפצה, או רפואה - היסוד הוא אחד: לדעת מה אתה עושה, ולהתמחות בזה.

זה לא ענין של שכל. זה ענין של בחירה. בחירה לומר: זה התחום שלי. אני חי אותו. ואחר כך - באים גם ההצלחה, גם הממון, וגם הברכה.

מי שמתמקד - יש לו הכל

נסתכל להגע על כמה בעלי עסקים מהעולם הסובב אותנו: בעל החנות הקטנה ברחוב, אדם פשוט. אין לו תארים, לא סיים אוניברסיטה. אבל הוא מוכר מוצר אחד - נניח סוג מסוים של בגדים, או סוג של ספרים, או חלקים לרכב. והוא מכיר כל מוצר. כל לקוח יודע: אצלו יש עצה טובה. איך זה נהיה? כי הוא לא מוכר הכל. הוא מוכר רק דבר אחד - וחי אותו.

תראה איך היא בריעל עסטעיט (נדל"ן), מתמקדים בעיר אחת, ברובע אחד, בסוג נכסים אחד. הוא יודע כל דבר שזז בשטח: איזה מבנה מתפנה, איזה חוזה יגמר, מי מחפש, מי עומד למכור. לא כי הוא גאון. כי הוא חי את המקום הזה. כמו שתלמיד חכם חי את מסכת בבא קמא - הוא חי את הרחובות של האזור הזה.

אחד אחר -היה לו רעיון אחד: איך למכור מוצר בדרך חדשה. לא התחיל מעשרה רעיונות. רק אחד. והוא רץ עם זה. עשה טעויות. הפסיד. למה. שינה. והיום - כולם לומדים ממנו. כי הוא הפך את הקו הזה - למומחיות של ממש. זהו יסוד החיים: כל הצלחה בנויה על כך שאדם מוותר על הכלל - ובוחר פרט אחד. מתמקד. שווה. שואל. מתקן. ולבסוף - נעשה "בעל הבית".

ממחיות מהפך

לפעמים לא האיש הכי בולט מצליח לשנות את התחום. אלא האיש השקט. המומחה לדבר אחד. מי שלא נכנס להכל, אלא טיפל בבעיה שאף אחד לא חשב שיש בה מה להרוויח.

כך היה עם עולם האריזה. לא ממצאים. לא יזמים. לא מדענים. אלא אנשים שהתמחו רק בדבר אחד - איך לארוז נכון. הם מצאו חומר חדש. דרך קיפול. דרך איטום. והיום? כמעט כל מוצר שאנו קונים - עובר דרך הפיתוח שלהם.

כך היה בעולם השירותים. לא מנהלים. לא אדמיניסטרטורים. אלא איש אחד, שראה איך אנשים עומדים בתור ומאבדים זמן. הוא המציא דרך



מומחה לרפואה בשבת, אחד שבקי היטב בכל סוגי מחלות, וידע לענות מה סכנה ומה לא, מצד הבקאות במציאות ובמודע כהיום. מומחה לילדות, מפרסים קונטרסים לסייע בכל ההלכות, מדבר מזה, עושה עסק מזה, מסייע להם בין בהלכות שבת, ובין בכל הלכות שנוגע להם במיוחד.

עירובי חצירות ועירובי תחומין ידוע כמקצועות למומחיות, ויש מומחים שמתעסקים בזה במיוחד, ויש מקום לכל אברך להתמחות בזה. מומחים באפיית מצות, זה דבר ידוע למומחיות לבעלי מכשירים. וכן הכשרת כלים היא מומחיות ומצריך רגילות, ויכול להיות אברכים שהולכים לבתים להכשיר כלים. מומחה בכל שאלות בבניית סוכה, סקילייטס וכדומה. מומחים בד' מינים זה כבר יש, אבל יש עוד מקום.

שחיטה, טריפות, מליחה - מקצועות ידועים למומחיות, כל אחד מומחיות לעצמו, מקום לכל אברך. תולעים - סוגיה שמתפתחת בדורנו עם ספרי זמנו, ויש מקום גדול למומחים בשדה זה. בשר וחלב, תערובות, בישול עכו"ם, חלב עכו"ם - נושאים מרכזיים בכשרות, וכל אחד מהם יכול להיות מקצוע לעצמו. סימן קט"ז ביורה דעה - הלכות סכנה - שדה פתוח למומחיות ממשיה.

ריבית ידוע כבר כסוגיה של מומחיות, ובשנים אחרונות נפתחו כמה מומחים שמציעים סיוע בזה. הלכות טהרה, בדרך כלל הרבנים מומחים הם בזה, הרבנים בקיאים בכל שאלות בענינים אלו, גם עניני רפואה השייכים לזה, שהם שדה למומחיות גדול. וכן מקואות ידוע למקצוע של מומחיות, ויש מקום רחב לזה להתמחות.

ברית מילה היא סוגיה גדולה למומחיות, וזה דבר מיוחד לכוללים למומחיות, להכשיר אברכים טובים ורצויים לעשות ברית מילה, בהבנת היטב הזהירות בכל הענינים. מזהה מתאים היטב למומחיות, יכול להיות אברכים שהולכים לבתים חדשים לסייע בהפתחים, איך להניח המזוזות, באיזה מקום יש להניח מזוזה חשובה, ובאיזה מקום יש להסתפק במזוזה זול, ובאיזה חדרים ודלתות יש להתפטר ממזוזה.

וכן הלכות חלה יכול להיות מקצוע שלימה. זריעת כלאים על ידי ישראל יכול להיות סוגיה שלימה ממש, במיוחד בארץ ישראל, יש כהיום קומפנים גדולים שמחדשים כל סוגי כלאי זרעים, שהם תחת שליטת ישראל. שעטנע עם ספרי זמנינו, פשוט שזה מקצוע גדולה למומחיות, וזה עצה טובה לכוללים על מומחיות, לעשות כוללים שלמים על הלכות שעטנע ובדיקתה למעשה. וכמו כן אפשר לעשות בחושן משפט - יש מקום לחלק בו את המומחיות: נקי שכנים - עם היכרות לחוקי המדינה. השגת גבול - עם הבנה בשוק התחרות. יחסי עובד ומעביד - כולל חוקים, תקנות, מנהגים. שותפים - מחייב בקיאות בפרטים רבים. שטרות - תחום נרחב הדורש התמקצעות, ויש רבים שכבר מתמחים בו, אך יש עוד מה לפתח לסייע להציבור.

באבן העזר צריכים מומחים לשאלות בכשרות יהודי ל"ע. חזקת כהנים יכול להיות נושא חשוב להתמחות בזה, ויש בה דברים מענינים, עם בקיאות והיסטוריה. עגונות פשוט כסוגיה של מומחיות. הלכות יחוד היא נושא טוב למומחיות, ויש לעשות כוללים על זה. קדושין לא מפורסם כסוגיה של מומחיות, כי קידושין הולך כהיום במסלול בלי עיקולי ופשוטי, אבל בטח שייך מומחיות, בפרט בהמנהגים סביב החתונה, הסברה לאברכים חדשים, במיוחד עניני כתובה וממונות בין איש לאשתו. וכן גיטין ידוע לענין של מומחיות, לידע בדיוק כל סדר הגט אחד לאחד, עם תוקף לסדר גט, ומסתמא יש עוד מקום להרבה תלמידי חכמים בזה.

לא רק לומד על המציאות. הוא מתחיל להרגיש אחריות. וכך הולך הלאה, הוא מתחיל להשיב לשואלים, לא כי הוא רב. אלא כי מרגישים - הוא חי את זה. ואם ירצה - יוכל גם להתחיל להתפרנס מזה.

בהכשרה ביעוץ. בהנחיה. בהוראה. אבל גם אם לא - יש לו דבר חשוב פי כמה:

"עשה לך רב": עשה לך תחום. עשה לך מקצוע מן התורה. עשה לך שליחות.

"בורר זה כל התורה שלך?"

היה אברך. התחיל ללמוד הלכות שבת. עבר על סימנים. הקשיב לשיעורים. אבל הרגיש - "זה הרבה מדי". מוקצה, בישול, שהייה, פסיק רישא, כיבוי, בורר, בישול אחר אפיה...

נשבה. כל פעם שניסה לחזור על מה שלמד - הכל התבלבל. לא ידע להבדיל בין מלאכה למלאכה, בין דין לדין. אבל פתאום - תפס רעיון קטן: "מה אם אני אקח רק מלאכה אחת?" והוא בחר - בורר. התחיל פשוט: פתח שו"ע. למד סימן שיט. עבר על המשנה בורה. לקח חוברת. קרא. סימן. הדגיש.

ושם זה התחיל. לאט לאט התחיל לרשום לעצמו כללים: מהו אוכל מותר פסול? מה עם סכין? מה עם תבשיל לשבת? מתי מותר להשתמש במסננת? ואז התחיל לשים לב - בבית. בשוק. בבית הכנסת.

הוא התחיל לכתוב. לא חידושים. לא פלפולים. רק הדרכה. "במקרה כזה - כך הדין". "זה כלי שאסור להשתמש בו". "זה מותר רק אם אוכל מיד" - הכין חוברת פשוטה. הביא לחברים. אמר שיעור קצר. ועם הזמן - התחילו לשאול אותו: "תגיד, מה הדין בזה?" "יש לך מקורות?" "אפשר שתבוא לדבר בכולל?"

יום אחד מישהו שאל אותו, חצי בצחוק: "מה, בורר זה כל התורה?" והוא חיך. אמר לו בשקט: "לא. אבל דרך בורר - פתחתי שעה".

מקצועות למומחיות לכולל יונגעלייט

יש הרבה עצות למומחיות לאברכי כולל. כאן אתן כמה דוגמאות, וללמוד על הכלל כולו יצאו: ככל שמחלקים את המקצועות למקצועות קטנים, כך יש יותר מקום למומחיות ולמומחים, ויתעלה כבוד התורה בבירור ההלכה לפרטיה:

תפילין וסו"ת - ידועה המומחיות השייכת בכל אחד מהתחומים האלו, ומי ייתן כוללים מיוחדים להכשרת אברכים לכל ענייני סו"ת, שיש בהם רבדי מומחיות מגוונים.

הלכות ברכות - בקיאות בכל סוגי המאכלים; מקצוע גדול לכל דבר, הן בחלקי ההלכה, והן בהמציאות. והמומחה פוסק ומדריך על פי הבנתו והכרת המציאות. הלכות בית הכנסת - מומחה הידוע איך לבנות בית הכנסת, כיצד לנהוג במכירתו או סתירתו, ודברים רבים שהציבור אינו מצוי בהם, ומסייע בבניית בתי כנסיות בעיר.

מומחה באמירה לעכו"ם, מבין השאלות שמצוי לשאול במציאות כהיום, וגם מסייע לבעלי עסקים בזה, יש לו אוזן קשבת להבין המציאות. וגם מעורר בעיר בכל המכשולות שיש באמירה לעכו"ם, במקומות ציבוריים ואצל יחידים.

נא לא לקרוא הגליון בעת התפילה

בקול הלשון - הרב שלום לאנגסאם 1605-313-6803 - אויף אידיש 1, שיעורים מהתקופה האחרונה 1, דיבאטעס 2, יום יומי שיעורים 3 (הלכה יומי - לומדות יומי - ביזנעס יומי - נפש יומי - חינוך יומי), על הפרשה 4, חומש רש"י 5, משנה וגמרא 6, הלכה 7, מוסר וחסידות 8, סיפורי צדיקים 9, אינטערסאנטע טאפיקס 10, שבת 11, מועדים 12, נשואין שלום בית 13, סליידס (שקופיות) 14, פרעזענטאציעס (מצגות) 15, | נ"ך 2 - שיעורים על רוב תנ"ך

אם ברצונכם לקבל את הגליון במייל, נא לפנות: shalomlang@gmail.com

או לשלוח הודעה: zum-pintel@subscribes.googlegroups.com

לנדב הגליון, או לפרסם בו, וכן להזמין את הרב למסור שיעורים בישיבות ובכוללים, נא להתקשר למכון מישרים 845-274-3516